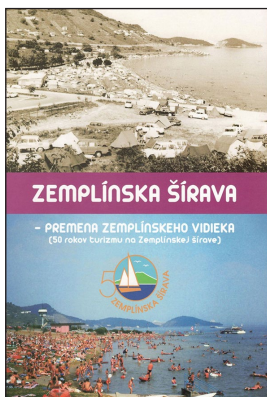

Zemplínska šírava – premena zemplínskeho vidieka (50 rokov turizmu na Zemplínskej šírave). Eds. Ján Dobrovolský, Martin Molnár, Matej Starják. Michalovce : Priatelia Zemplína, 2016. 128 s. ISBN 978-80-972332-0-4.

Zemplínska šírava, nazývaná aj východoslovenské more, oslávila v roku 2016 svoje 50. narodeniny, a pri tejto príležitosti vyšla aj publikácia mapujúca jej dejiny. Anotovaná publikácia nesleduje len dejiny výstavby vodnej nádrže a dejiny turizmu v tejto rekreačnej oblasti, ale čitateľom podáva aj stručné dejiny tohto územia ešte pred jej výstavbou. Publikácia je výsledkom práce šesťčlenného kolektívu autorov: Miroslav Buraľ, Rastislav Hreha, Nadežda Jurková, Martin Molnár, Matej Starják a Tibor Tabak.

Po úvodných príhovoroch Emila Ďurovčíka (poslanec Národnej rady SR) a Viliama Záhorčáka (primátor mesta Michalovce) je prvá kapitola venovaná prírodným pomerom pred a po výstavbe Zemplínskej šíravy. Čitateľ sa dozvie množstvo zaujímavých informácií napr. o geológii a geomorfológii tohto územia, vodných tokoch, rastlinstve a živočíšstve, chránených lokalitách, a rôznych prírodných zaujímavostiach v okolí Zemplínskej šíravy.

V nasledujúcej kapitole venovanej dejinám turistiky ešte pred výstavbou Zemplínskej šíravy je pozornosť venovaná najmä starším turistickým sprievodcom z prvej polovice 20. storočia, ktoré si všimli aj túto oblasť. Kapitola je doplnená ukážkami starších turistických máp okolia Zemplínskej šíravy.

Zemplínska šírava bola vybudovaná na rozsiahlom močaristom území s príznačným názvom *Blatá*. Tieto *Blatá* boli zachytené na viacerých starých mapách, najmä v 19. storočí. Tejto problematike je venovaná aj samostatná kapitola doplnená mapovými výrezmi tohto územia.

Ďalšia kapitola stručne sleduje dejiny okolia Zemplínskej šíravy od praveku až do prvej polovice 20. storočia. Obzvlášť zaujímavá je pasáž venovaná nemeckému vojenskému poľnému letisku, ktoré si tu nemecká armáda zriadila v letných mesiacoch roka 1939. Toto

letisko bolo však určené len na poľské ťaženie a ešte v tom istom roku sa prestalo používať. Dnes sa plocha letiska nachádza pod hladinou vodnej nádrže.

Nasledujú kapitoly venované už samotným vodohospodárskym úpravám Východoslovenskej nížiny a následnej výstavbe vodného diela. Samotná výstavba Zemplínskej šíravy sa začala v roku 1962 a dokončená bola v roku 1965. Slávnostne odovzdaná do užívania bola 12. augusta 1966.

Ďalšie kapitoly sledujú dejiny turizmu a cestovného ruchu na Zemplínskej šírave od prvej turistickej sezóny v roku 1966 až do konca 80. rokov 20. storočia. Veľmi zaujímavým doplnkom publikácie je aj úplne znenie dobového Informátora o Zemplínskej šírave z roku 1984, v ktorom sú podrobne popisované všetky vtedajšie rekreačné strediská: Biela hora, Hôrka, Medvedia hora, Kamenec, Paľkov a Vinianske jazero. Pozornosť je samozrejme venovaná aj rôznym zaujímavostiam o Zemplínskej šírave v dobovej regionálnej tlači a televízii.

Nechýba ani kapitola o najvýznamnejších historických pamiatkach nachádzajúcich sa v okolí Zemplínskej šíravy, medzi ktoré patrí napr. Viniansky hrad, rímskokatolícky farský kostol vo Vinnom, zrúcaniny kostolíka na Senderove, gréckokatolícky pútnický chrám v Klokočove, kaštieľ v Michalovciach a v Sennom atď.

Na záver je pozornosť venovaná ešte Zemplínskej šíravy po roku 1989 a súčasnému potenciálu rozvoja turizmu v tejto rekreačnej oblasti. Publikácia je vybavená bohatou obrazovou prílohou, z väčšej časti najmä dobovými čiernobielymi fotografiami a tiež dobovými pohľadnicami.

Aj keď po roku 1989 turistický význam Zemplínskej šíravy značne upadol, tak v posledných rokoch sa tento trend zastavil a k brehom „východoslovenského mora“ začína prichádzať stále viac a viac turistov. Publikáciu môžeme odporučiť všetkým návštevníkom, turistom a samozrejme aj nadšencom regionálnej histórie. Pri čítaní tejto publikácie si na svoje prídu najmä pamätníci, v ktorých určite vyvolá príjemný pocit nostalgie, najmä na časy, keď boli pláže Zemplínskej šíravy preplnené turistami.

Matúš Vojna